DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Magnhild Reisænen
Kirkegårdsbakken
9802 VESTRE JAKOBSELV

Deres ref	Vår ref	Dato
	13/2755-	30.06.2014

Avgjørelse i klagesak på søknad om dispensasjon til kjøring på barmark i Varangerhalvøya nasjonalpark

Det vises til søknad fra Magnhild Reisænen 14. mai 2013, Varangerhalvøya nasjonalparksstyres vedtak datert 27. juni 2013, klage fra Reisænen datert 9. juli 2013, ny vurdering av nasjonalparkstyre 4. september 2013 og tilrådning fra Miljødirektoratet 4. desember 2013.

Klima- og miljødepartementet opprettholder nasjonalparkstyrets vedtak. Klage fra Magnhild Reisænen over at hun ikke får dispensasjon til barmarkskjøring med ATV for tilsyn med hytte, frakt av bær mv.tas ikke til følge.

Sakens bakgrunn
Magnhild Reisænen søkte 14. mai 2013 om tillatelse til å kjøre 5 turer på barmark inn til sin hytte i Øvre-Flintelv som ligger i Varangerhalvøya nasjonalpark. Hun søkte i tillegg om 3 turer med bruk av snøskuter. Formålet med kjøringen ble oppgitt å være vedlikehold og tilsyn med hytta, rekreasjon, bærplukking for privat salg, fiske til eget bruk og transport av ved. Det ble bedt om at hennes 4 barn ble inkludert i en eventuell dispensasjon slik at de kunne ledsage henne.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre behandlet søknaden 27. juni 2013. Styret avslo søknaden om barmarkskjøring, men ga dispensasjon til 6 turer med snøskuter for å kunne transportere ved og utstyr inn til hytta. Styret mener at dette bør kunne dekke søkers behov for transport av varer, utstyr mv, samtidig som kjøring vinterstid på snødekke vil redusere belastningen på naturmiljøet i nasjonalparken.

Reisænen påklaget styrets vedtak 9. juli 2013. Klagen ble behandlet av Varangerhalvøya

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
http://www.kld.dep.no/

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Naturforvaltningsavdelinge
n

Saksbehandler
Thomas Eid
970 15 898

nasjonalparkstyre 4. september 2013, som opprettholdt sitt vedtak. Miljødirektoratet ga sin tilrådning til Klima- og miljødepartementet 4. desember 2013.

Klagers anførsler
Magnhild Reisænen påklaget 9. juli 2013 vedtaket gjort av Varangerhalvøya nasjonalparkstyre. Reisænen gjør rede for den historiske bruken av områdene og om endringene i lovverk og forvaltningsregime.

Reisænen opplyser å være en minstepensjonist på 87 år som plukker bær for å spe på en lav inntekt. Vekten av bæra vil kunne være tung og det er en belastning å måtte slåss for å få dispensasjon til motorferdsel hvert år. Det opplyses at det er gitt noen dispensasjoner etter at nasjonalparken kom.

Når det gjelder begrunnelsen for avslaget så kan Reisænen ikke forstå at hennes lette 4-hjuling er mer skadelig for naturmiljøet enn andre som bruker terrengkjøretøy i området, for eksempel oppsynet, reineiere og elgjegere. Argumentet om at klager kan gå vil kunne brukes også overfor disse andre utøverne. Det opplyses at det er behov for tilsyn av næringshytta også på sommeren, da hytta er blitt rasert nettopp på sommerstid.

Avslutningsvis hevdes det at presedenshensyn ikke bør tillegges noen vekt i denne sak, da det ikke er flere hytter i området.

Nasjonalparkstyrets vurdering av klagen
Styret viser til at det er innført strengere restriksjoner på motorferdselen i dette området siden området er vernet som nasjonalpark. Motorferdselen er regulert av verneforskriften som er vedtatt av Kongen i statsråd.

Skulle det ha vært åpnet for motorisert ferdsel i forbindelse med bærplukking, så måtte dette ha skjedd gjennom en dispensasjon etter naturmangfoldslovens § 48 da forskriften ikke åpner for denne typen aktivitet. Kravene til å innvilge en dispensasjon etter denne paragrafen er strenge, og de er ikke oppfylt i denne saken.

Styret påpeker også at likningskontorets opplysninger vedrørende inntekt pga. bærplukking ikke er relevante for styret. Dokumentasjon for inntektene kan gjøres ved for eksempel fremleggelse av kvitteringer.

Når det gjelder kjøringen til de grupper som nevnes i klagen, så viser styret til at verneforskriften har egne bestemmelser for denne type kjøring. Annen kjøring som ikke omfattet av verneforskriftens spesielle dispensasjonsbestemmelser, må behandles etter naturmangfoldloven § 48 hvor terskelen for å få innvilget dispensasjon er høyere.

Styret har forståelse for tilsynsbehovet, men mener tilsyn med hytta må kunne gjennomføres ved at man går de fire kilometerne fra den åpne barmarksløypa og inn til hytta. Når det gjelder hensyn til presedens vises det til at det er andre hytter innenfor nasjonalparken, og at en tillatelse vil kunne medføre at disse vil kunne kreve dispensasjon for barmarkskjøring til

samme type formål. Styret fastholder derfor at en innvilgelse av dispensasjonen vil ha presedensvirkning.

Miljødirektoratets faglige tilrådning
Miljødirektoratet anbefaler at klagen fra Magnhild Reisænen ikke tas til følge.

Miljødirektoratet legger vekt på at barmarkskjøring til omsøkte formål vil kunne medføre tap av naturmangfold, forstyrre friluftslivet og ødelegge kulturminner. Direktoratet mener at tiltaket er i strid med verneformålet og at naturmangfoldslovens § 48 første ledd første alternativ derfor ikke kommer til anvendelse. En tillatelse vil også kunne ha en uheldig presedensvirkning.

I nasjonalparken er, med noen få unntak, all motorferdsel forbudt på land og vann, og i lufta under 300 meter (jf § 3 i verneforskriften). Eventuelle dispensasjoner ut over verneforskriftens bestemmelser må være hjemlet i naturmangfoldloven § 48. Direktoratet understreker at naturmangfoldloven § 48 ikke kan brukes til å utvide de rammene som er trukket opp i vernevedtakene. Bestemmelsen er ment å fungere som en sikkerhetsventil som skal kunne fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er også en henstilling i forarbeidene til forvaltningen om særlig å vurdere konsekvensene av en dispensasjon, for eksempel om andre kan tenkes å søke om dispensasjon på samme grunnlag.

I verneplanprosessen ble tradisjonen med bærplukking som en næringsaktivitet vurdert. I kgl.res. av 8. desember 2006 blir det understreket at både bærplukking, jakt og fiske kan fortsette som før. I likhet med områder som ikke er vernet etter naturvernloven, ligger det imidlertid begrensninger på motorisert ferdsel. Det vises ellers til at de fleste av barmarkstraséene ligger utenfor det vedtatte verneområde for Varangerhalvøya nasjonalpark.

De avveininger og vurderinger som ble foretatt i verneplassprosessen bør tillegges avgjørende vekt i spørsmål om tildelinger av eventuelle dispensasjoner. Følgelig bør det ikke gis dispensasjoner til barmarkskjøring i forbindelse med bærplukking.

Verneforskriften har heller ingen bestemmelser som åpner for barmarkskjøring i forbindelse med tilsyn av hytter eller utøvelse av fiske. Som det påpekes i kgl. res så har nasjonalparken totalt i underkant av 70 hytter. Konsekvenser av en eventuell dispensasjon vil kunne utløse en pågang også fra andre hyttebrukere som ønsker føre tilsyn med sine eiendommer, også sommerstid. Barmarkskjøring kan medføre betydelige og til dels irreversible terrengskader og etterlate spor som kan føre til at naturmangfold går tapt. I tillegg kan kulturminner bli ødelagt og for turgåere kan kjøringen medføre at naturopplevelsen forringes.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet mener at saken er tilstrekkelig opplyst og at klagen kan behandles.

Klageinstansen kan prøve alle sider ved saken, jf. forvaltningsloven § 34.

Klagen gjelder avslag på søknad om 5 turer med barmarkskjøring ATV/"lett 4-hjuling" i det sørvestre hjørnet av Varangerhalvøya nasjonalpark (Vadsø kommune), fra nasjonalparkgrensen 4 km inn til søkers hytte ved Tønnemyrene. Det ble søkt om totalt 8 turer, 3 med snøscooter og 5 på barmark. Formålet med kjøringen ble opplyst å være vedlikehold og tilsyn med hytta, rekreasjon, bærplukking for privat salg, fiske til eget bruk og transport av ved.

Nasjonalparkstyret innvilget 6 turer m/snøskuter, men avslo all kjøring på barmark.

Klagen behandles etter forskrift 8. desember 2006 nr 1384 om verneplan for Varangerhalvøya nasjonalpark/Várnjárgga álbmotmeahcci og naturmangfoldloven § 48.

Formålet med etableringen av Varangerhalvøya nasjonalpark er å bevare et stort i det vesentlige urørt naturområde, tilnærmet fritt for tekniske inngrep, som sikrere biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare den mest arktisk pregete del av fastlands-Norge med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev og unike samiske kulturminner. Det er i verneformålet vist til at allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forskriften definerer i tillegg en egen sone A sørvest i parken med særlig viktige myr- og våtmarksområder av stor vitenskapelig betydning som et referanseområde og med en egenart i form av mange småvann og myrdammer. Området gir leveområder for en rik og variert fauna av våtmarksfugl, også truа arter. Området er svært viktig for sædgås og dverggås. Halvparten (2 km) av traseen for den omsøkte barmarkskjøringen befinner seg innenfor denne sonen.

Det følger av forskriften § 3 pkt 6.1 at motorferdsel er forbudt i nasjonalparken.

Paragraf 3 pkt 6.3 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til barmarkstransport til nærmere angitte formål. Verneforskriften åpner ikke for barmarkskjøring til formål som næringsmotivert bærplukking eller tilsyn med private hytter.

Klagen vurderes derfor etter naturmangfoldloven § 48. Bestemmelsen fastsetter at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak for tiltak som ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkårene må være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon. At vilkårene er oppfylt, gir imidlertid ikke søker noen krav på dispensasjon. Om dispensasjon skal gis beror på en skjønnsmessig vurdering fra forvaltningsmyndigheten.

Departementet viser til at det er et generelt mål å begrense motorisert ferdsel i nasjonalparken. Dette gjelder særlig barmarkskjøring, som kan medføre bl.a. skader på terreng og vegetasjon og ulemper for utøvelse av friluftsinteresser og hensyn til stillhet og ro. Hensynet til presedens

tilsier at det føres en streng praksis når det gjelder dispensasjoner til barmarkskjøring til de formål som er angitt i søknaden. Etter departementets oppfatning er den omsøkte barmarkskjøringen i strid med verneformålet, både ved at det må påregnes terrengskader og ved at kjøringen innebærer støy og forstyrrelse. Det er således ikke hjemmel til å gi dispensasjon.

Vedtak:

Nasjonalparkstyrets vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Klagen er med dette endelig avgjort. Vedtaket kan ikke påklages.

Med hilsen

Irene Lindblad
for Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Thomas Eid
Thomas Eid
seniorrådgiver

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815	Vadsø
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Vardø/Vadsø/Nesseby kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre			
Øvrige nasjonalpark- og verneområdestyrer			